

Tussen halve maan en zwart-rood-goud

De Duitse Turken juichen vooral voor hun vaderland

Achtergrond - 30 juni 2008 - Auteur: Jonathan Witteman

(24 juni 2008) Als Duitsland morgen in de halve finale van het EK tegen Turkije aantreedt, kloppen de meeste Turks-Duitse voetbalharten voor de halve maan en ster van Turkije. “De eer van de natie staat op het spel.”

Mocht Turkije in de halve finale tegen Duitsland opnieuw voor een stunt zorgen, dan zullen de Duitse steden weer het toneel zijn van een waar Turks voetbalfeest - toeterconcerten en vuurwerk inclusief. Alleen al in Berlijn gingen na de gewonnen kwartfinale tegen Kroatië zo'n vijftigduizend euforische Turken de straat op.

Hoewel de meeste Duitse Turken geboren en getogen zijn in Duitsland, steunen ze dezer dagen toch vooral Turkije. Een kwestie van identiteitsvorming en eergevoel, zegt Lily Sprangers, directeur van het Turkije Instituut in Den Haag.

“De Turkse identiteit is ongelooflijk sterk. Ik denk dat alleen de Amerikaanse identiteit qua intensiteit in de buurt komt. Dat wordt er in Turkije, maar ook in de migrantengezinnen in Duitsland, met de paplepel ingegoten. Het nationale team voetbalt niet alleen voor sportief succes, maar voor het hele Turkse volk. De eer van de natie staat op het spel.”

Dilemma

Aan die nationale trots appelleerde de Turkse premier Erdogan toen hij begin dit jaar een omstreden bezoek aan Duitsland aflegde. “Assimilatie is een misdaad tegen de menselijkheid” zei hij in een volgepakt stadion in Keulen - tot ergernis van Duitse politici, maar tot vreugde van de vijftienduizend Turken op de tribune.

Met zijn uitspraak raakte Erdogan aan een dilemma voor veel Turken: hoe ver kun je opgaan in de Duitse samenleving zonder je Turkse identiteit te verliezen? Voetbal vormt daarbij een perfecte uitlaatklep.

Sprangers: “Voetbal heeft een symboolfunctie. Zoals de Nederlanders de gewoonte hebben om zich merkwaardig uit te dossen en overmatig te drinken, toeteren de Turken hun accu's leeg. Het is een manier om zich te manifesteren.”

Glazen plafond

Toch moet de verklaring ook gezocht worden in de status van Turken in Duitsland zelf. Sprangers:

“Het glazen plafond lijkt in Duitsland lager voor Turken dan in Nederland. Dat zorgt voor oud zeer. De Turken voelen zich buitengesloten. Het merendeel kan niet stemmen omdat het een Turks paspoort heeft. En als je kijkt naar het aantal Turkse parlementariërs in Duitsland, dat zijn er hooguit een paar, terwijl in Nederland een Turkse en een Marokkaan staatssecretaris zijn.”

Dubbel paspoort

Ook kan de oorzaak liggen in de Duitse wetgeving: in Duitsland is het voor Turken niet mogelijk om een dubbele nationaliteit te hebben. Zij moeten na hun achttiende, in tegenstelling tot EU-burgers, voor één paspoort kiezen.

De meeste Duitse Turken kiezen in de praktijk voor de Turkse nationaliteit. Dat verklaart ook waarom het Duitse nationale elftal tot nu toe nooit Duits-Turkse spelers telde. Waar in Nederland spelers van Marokkaanse afkomst als Affelay en Boulahrouz voor Oranje hebben gekozen, komen in Duitsland grootgebrachte en ontdekte topspelers als Yıldıray Baştürk en Hamit Altıntop stevast uit voor Turkije. En dat terwijl Hamit Altıntop beter Duits spreekt dan Turks.

Integratie

Mehmet Kukaz, redacteur van *Post*, een Duits-Turkse krant met een oplage van 500 duizend, noemt de wedstrijd tegen Duitsland een grote kans voor de integratie. “Voor de Turkse gemeenschap kan de wedstrijd een keerpunt worden. Voetbal verbindt mensen. Juist buitengewone gebeurtenissen als deze kunnen de integratie een steuntje in de rug geven.”

Kukaz is ervan overtuigd dat het woensdagavond één groot voetbalfeest wordt, ongeacht de uitkomst van de wedstrijd. Toch waarschuwt hij voor ongeregeldheden tussen Turkse en Duitse fans. “Laten we ons in godsnaam realiseren dat het maar om een spelletje gaat. Daarin is er altijd een verliezer en een winnaar. Het samenleven van Turken en Duitsers mag niet onder druk komen te staan door een voetbalwedstrijd.”

Ongerust maakt Kukaz zich echter niet. “Verder dan wat echtelijk gekibbel in Duits-Turkse huwelijken zal het denk ik niet komen”.

Duits doorzettingsvermogen

Er is dit EK dan ook genoeg dat de Turken en de Duitsers bindt. Een uitstekende voetbalmentaliteit bijvoorbeeld. Want de ploeg met de meest Duitse mentaliteit

komt dit toernooi niet uit Duitsland, maar uit Turkije.

Tot drie keer toe wist de ploeg van trainer Fatih Terim een zekere nederlaag in extremis alsnog om te buigen in een overwinning. Winnen in de slotminuut: het leek een kunst waar alleen de Duitsers meesters in waren.

De wedstrijd tegen Duitsland zien veel Turken met lichte angst tegemoet. Trainer Fatih Terim kan voor de wedstrijd tegen de Duitsers immers slechts beschikken over 14 van de 23 spelers, waaronder twee keepers. De Turkse succescoach schijnt zelfs te overwegen om de reservekeeper in te zetten als spits.

Kukaz kent echter geen twijfel: Turkije zal Duitsland verslaan. “En mochten we verliezen, dan niet getreurd. Ik gun Duitsland ook wel een succesje.”

Jonathan Witteman is redacteur van het Duitslandweb.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/3490/tussen-halve-maan-en-zwart-rood-goud>